

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden hyvää arkea

Lape Pirkanmaa

OT-keskukset osana Lape-muutosohjelmaa

VIP-verkostolle 19.9.2018

Projektikoordinaattori Nanna Miettunen

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE

VARHAISKASVATUS, KOULU JA OPPI- LAITOS TUKEVAT LAPSEN JA NUOREN OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA

(OKM)

- Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa
- Opiskeluhooltoon lapsi- ja nuorilähtöiset toimintamallit
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykologi- ja kuraattoripalveluiden yhdyspinnat sujuviksi
- Harrastustoimintaa koulun yhteyteen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen ja kaverisuhteiden tuki ehkäisemään kiusaamista
- Kannustamme kaikkia lapsia osallistumaan varhaiskasvatukseen

PERHEKESKUS VERKOSTOI LAPSIPERHEIDEN PALVELUT TOIMIVAKSI KOKONAISUUDEKSI

(STM)

- Apu ja tuki lähelle perheitä kaikkien toimijoiden yhteistyönä
- Kohtaamispaikat vahvistavat yhteisöllisyyttä ja vertaistukea
- Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki vahvistuu
- Erotilanteen palvelut tukevat sovinnollisuutta
- Näyttöön perustuvan varhaisen tuen, hoidon ja vanhemmuustaitojen osaamista ammattilaisille
- Perhekeskuksia kehitetään jokaisessa maakunnassa

ERITYISTASON JA VAATIVAT PALVELUT VERKOSTOITUVAT JA TULEVAT LÄHEMMÄS NIITÄ TARVITSEVIA

(STM)

- Erityispalvelut tekevät yhteistyötä yli soten ja opetustoimen rajojen
- Lastensuojelussa monitoimijaisuus ja perheterapeuttinen osaaminen vahvistuvat
- Sijaishuollon valvonta yhdenmukaistuu
- Erikoissairaanhoido tuo osaamistaan perhekeskuksiin
- Suomeen tulee viisi kaikkein vaativimpien palveluiden osaamis- ja tukikeskusta (OT-keskukset)

TOIMINTAKULT- TUURI UUDISTUU LAPSEN OIKEUK- SIIN JA TIETOO PERUSTUVAKSI

(STM)

- Lapset, nuoret ja heidän vanhempansa osallistuvat palvelujen kehittämiseen
- Ohjeistus lapsiystävällisen maakunnan hallintoon
- Koulutusta lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoon
- Lapsibudjetointi kokoaa yhteen soten ja sivistystoimen lapsiin kohdistuvat menot
- Perheystävälliset käytännöt työpaikoille
- Luo luottamusta -koulutus ammattilaisten yhteistyöhön

UUDISTAMME LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT OSANA SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUSTA

- Osaamis- ja tukikeskus pyrkii varmistamaan avun niille lapsille, nuorille ja perheille, joiden tilanne vaatii harvinaisuutensa, vaikeutensa tai kompleksisuutensa takia kaikkein vaativinta erityisosaamista ja erikoistumista
- Viidelle yliopistosairaalapaikkakunnalle. Tampereen OT-keskus palvelee Pirkanmaan lisäksi myös Etelä-Pohjanmaata ja Kanta-Hämettä.
- Pyrkii etsimään vastauksia niihin ongelmiin/palvelutarpeisiin, joihin ei olemassa olevalla palvelujärjestelmällä pystytä vastaamaan
↔ käytännössä tarkoittaa tilanteita, kun tarvitaan monialaista tiedontuotantoa ja työskentelyä
- Uusien tilanteiden ja ilmiöiden haltuun ottaminen, luomalla toimintamalleja yhdistämällä eri alojen erityisosaamista ja uusinta tutkimustietoa

OT-KESKUS

Erikoissairaanhoido

Sosiaalihuolto

Keskittämisasiasetuksessa
määritelty toimintakenttä

OT-keskuksen
keskiössä

SO-TE(-SI) HYBRIDITYÖMUODOT

ASIAKASTYÖ

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMINEN

Asian/tilanteen harvinaisuudesta ja vaativuudesta johtuva keskittämistarve.

Näitä asioita löytyy sekä terveydenhuollosta, että sosiaalihuollosta ja ovat luonteeltaan sellaisia, että hoito/palveluketjut ovat selkeitä, eikä tilanne välttämättä aiheuta monialaisen yhteistyön tarvetta. Keskittämistarve siksi, että asian harvinaisuuden takia myös asiaan erikoistuneita osajia on vähän.

Asian kompleksisuudesta johtuva keskittämistarve.

- Tilanteen monimuotoisuus, epäselvyys ja nopea muuttuminen
- Juridishallinnollista monimutkaisuutta.
- Tilanteen hoitaminen edellyttää vahvaa integratiivista monialaista työskentelyä ja tiedon muodostusta
- Monialaiset hybridityömuodot, joissa sosiaali- ja terveystoimi sekä myös sivistystoimi (erityisesti vaativan erityisen tuen VIP-verkostot) työskentelevät saumattomassa yhteistyössä.

Palvelujärjestelmän toimimattomuuteen liittyvät syyt.

- Näkökulmien yhdistämisen vaikeus, koordinaation puuttuminen, työn epätahtisuus, tehtävien tiukka rajaaminen jne.
- Kysymys voi olla myös siitä, ettei asiakas kykene näistä olemassa olevista palveluista hyötymään, tai niihin sitoutumaan. (Tarjolla olevat palvelut eivät vastaa asiakkaan tarpeeseen).

- Terveydenhuollon OT asiakkuudet
- Lapseen tai nuoreen kohdistuva seksuaalinen hyväksikäyttö tai muu väkivalta, tai sen epäily
- Korkean riskin väkivallan uhan alla elävät lapset ja perheet (ns. perhesurmien ehkäisy)
- Vakaviin ja harvinaisiin rikoksiin (väkivalta ja henkirikokset yms.) syyllistyneiden lasten ja nuorten tutkiminen ja hoito
- Vaikeasti vammaisten ja kehitysvammaisten lasten, nuorten ja heidän perheidensä vaativaa erityisosaamista edellyttävät monialaiset erityispalvelut
- Erityisen vaativan lastensuojelun monialaiset sijaishuollon yksiköt
- Vaativinta erityisosaamista edellyttävät lastensuojelun avohuollon palvelut (esim. monisukupolvisesti asioivat ns. VIP-asiakkaat)
- Vaativinta erityisosaamista edellyttävät maahanmuuttaja- ja turvapaikanhakijalasten, nuorten ja heidän perheidensä palvelut (esim. konfliktialttiiseen kunniakäsitykseen liittyvä vakava väkivallan uhka, ihmiskaupan uhrin, pakkoavioliitot, vaikeasti traumatisoituneiden lasten ja heidän perheidensä hoito ja tuki)
- Erityisen vaativat eropalvelut (Pitkittyneet ja komplisoituneet ero- ja eroprosessit)
- Vaativinta erityisosaamista edellyttävät lasten ja heidän perheidensä sekä vauvaa odottavien perheiden päihdehuollon erityispalvelut

OT-Organisaatiomalli Tampere LUONNOS

OT-kokonaisuutta ohjaa monialainen, kaikkia palvelutasoja edustava ohjausryhmä

● Koordinoiva johtamistiimi

- Esim. 3-5 henkilöä: sekä substanssiosaamista (so-te-si?) että erityisesti kehittämis-, tutkimus- ja johtamisosaamista

● Vaativan osaamisen asiantuntijaverkostot

- Sähköiselle alustalle toteutettava ”metrokarttamainen” verkosto erilaisten harvinaisten/vaativien palvelutarpeiden ympärille
- Oman värinen linja eri palvelutarvekokonaisuuksille
- Samoja asiantuntijoita voi olla useammalla linjalla (esim. kunniakulttuuri-asiantuntijaa tarvitaan monenlaisissa tilanteissa)
 - Työntekijät pääosin erityistason työntekijöitä, joiden työajasta osa OT-työskentelyä (oltava mahdollisuus tarvittaessa myös jalkautua)
 - Linjoille myös ”kokoaikaisia” työntekijöitä joihinkin; koordinoivat vastuutyöntekijät
- Asiantuntijat voivat olla myös kiinteitä yksiköitä/tiimejä (esim. lasten- ja nuorten oikeuspsykiatrian yksikkö, MARAK-työryhmä (/työryhmät?))
- Verkostokarttaan liitetään myös kyseisen alueen tutkijoita ja kehittäjiä
- Sisältää myös konsultaatio- ja toimintaohjeet

VIP-verkostotoimijat mukaan kartalle?

● Kiinteät OT-yksiköt/työryhmät/tiimit

- Esim. TAYS kehitysvammahuolto, EVA, erityisen vaativan sijaishuollon yksikkö, Päiväperho, vaativat eropalvelut

- Työskentelyssä pääpaino on perus- ja erityistason työntekijöiden konsultaatiota puhelimitse tai sähköisten välineiden avulla. Tarvittaessa OT-tason erityisasiantuntijat jalkautuvat asiakastapaamisiin joko osallistumaan verkostokokoukseen tai toimimaan perus- tai erityistason työntekijän työparina
- Lapsia ja ongelmia ei lähtökohtaisesti siirretä, vaan tuki tuodaan lapsen kehitysympäristöön ja lapsen, nuoren ja perheen kanssa työskentelevien ammattilaisten tiimiin.
- Osin myös kiinteitä yksiköitä/työntekijöitä (esim. lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian yksikkö, Tays kehitysvammahuolto, Vaativimmat sijaishuollon yksiköt)

OT-keskus Tutkimus ja kehittäminen

- Tieteelliseen tutkimukseen perustuva palveluiden kehittäminen yhdessä yliopistojen, yliopistollisten sairaaloiden, lääketieteellisten tutkimuslaitosten, sosiaalialan osaamiskeskusten sekä ammattikorkeakoulujen kanssa.
- Näyttöön perustuvat menetelmät (esim. IPC = interpersonal counselling)
- Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kokonaisuuden tuki ja koordinointi yhteistyössä palvelujentuottajien kanssa.
- Tutkimus ja kehittämisrakenne, joka mahdollistaa ketterän reagoimisen silloin, kun esiintyy uusia tilanteita ja ilmiöitä, joihin täytyy luoda toimintamalli yhdistämällä eri alojen erityisosaamista ja uusinta tutkimustietoa.
- Kansainvälisten tutkimuskatsausten tuottaminen
- Visio: OT-keskusten yhteydessä on määräaikaista vakansseja, joissa työskentelee tohtorikoulutettavia ja erikoistuvia sosiaalityöntekijöitä, psykologeja, terveydenhuollon ammattilaisia jne. jotka tekevät opinnäytetyötään tai tutkimusta OT-teemoista. (Kaksoisvirat)

Työsuunnitelma 2018

- Rakennetaan konkreettinen esitys OT-keskuksen rakenteesta
 - OT-keskuksen perustamissuunnitelma (*alustavan versio 31.10 mennessä, lopullinen versio 30.11.*)
 - OT-verkostokartta sähköiselle alustalle (*Hallintotieteen maisteriopiskelija toteuttaa*)
 - Perustamissuunnitelmasta tulee maakunnille esitys tulevasta OT-keskuksesta
- OT-keskusmalliluonnos on viety maakuntavalmisteluun sekä yhteistoimintasopimusta valmistelevalle työryhmälle

Kokonaisuudesta sovitaan (rakenne, rahoitus, henkilöstöresurssi, yhteistyö kuntiin jäävien palveluiden ja järjestöjen kanssa ym.) yhteistoiminta-alueopimuksen puitteissa. Näin ollen valmistelutyö jatkuu keskustellen alueiden maakuntavalmistelun kanssa.

- Kansallinen OT-rukkanen jatkaa työskentelyä: Loppuraporttiin kansalliset linjaukset
 - Sovitaan alueellisista painopisteistä kansallisessa verkostossa
- Tiivistetään yhteistyötä koulupuolen VIP-verkostojen kanssa

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten
ja perheiden hyvää arkea

LAPE

KIITOS

NANNA MIETTUNEN

nanna.miettunen@pikassos.fi

p. 050 3495610

stm.fi/lape
#lapemuutos
#kärkihanke